

Unikornis Nyelvi olimpia középiskolásoknak

2. forduló* (2016. április 16. – május 16.)

A négy feladat megoldását 4 külön dokumentumként kérjük beküldeni, .doc, .docx vagy .rtf formátumban! A dokumentumokat a csapatnév és a feladat számának kombinációjával nevezzétek el! (pl. GumiabroncsIV.docx) A dokumentumokban használjatok Times New Roman betűtípust, 12-es betűméretet és egyes sorközt!

A megoldásokat **május 16-án 23:59-ig** várjuk az unikornis2014@gmail.com címre.

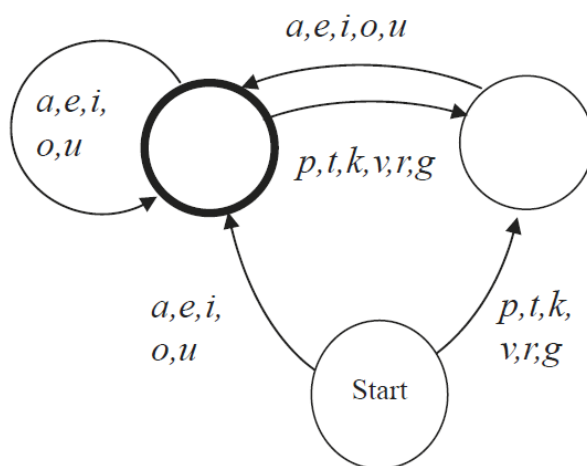
Jó munkát!

* A feladatokat Dimény Hajnalka, Kádár Edit és Lakatos Aliz állította össze.

I. feladat: Rotokasz (35 pont)

A véges állapotú automata (VÁA) egy absztrakt „gép”, amit sok mindenre lehet használni. Egyik lehetséges használata az, hogy ki lehet vele találni, hogy egy dokumentum (pl. egy weblap) milyen nyelven van írva. Ha létrehozunk egy olyan automatát, ami különbséget tud tenni mondjuk lehetséges magyar szavak és nem lehetséges magyar szavak között, majd mutatunk neki egy olyan internetes oldalt, ami tele van olyan szóval, ami a magyarban nem lenne lehetséges, akkor meg tudja mondani, hogy ez a lap/dokumentum nem magyarul van (vagy legalábbis azt, hogy nem a teljes lap van magyarul).

Az itt látható VÁA a rotokasz nyelv lehetséges és lehetetlen szavait tudja megkülönböztetni. Az új-guineai Bougainville szigeten beszélt rotokasz nyelv hangrendszere nagyon egyszerű, ezért egy nagyon kis VÁA is boldogul vele.

Egy VÁA olyan, mint egy társasjáték. Válassz egy szót, tedd a tollad a START mezőbe, majd indulj el a szó betűi mentén, betűnként, a tolladdal megjelölve a haladás útvonalát. Ha a szó betűi elfogytak, és a tollad a vastag karikában van, akkor a szó átment a teszten: ez lehetséges szó rotokasz nyelven. Ha a szó betűi elfogytak, és a tollad nem a vastag karikában van, vagy a szó betűi még nem fogytak el, de nincs olyan ösvény, amin továbbmehetnél, ami megfelelne a szó következő betűjének, akkor pech: ez a szó nem lehetséges szó a rotokasz nyelvben.

Próbáld ki, hogy megértetted-e az automata működését! Alább lehetséges és nem lehetséges szavakat is megadunk. Az automata el kell fogadja az összes első oszlopbeli szót, de csődöt kell mondjon az összes második oszlopbelivel.

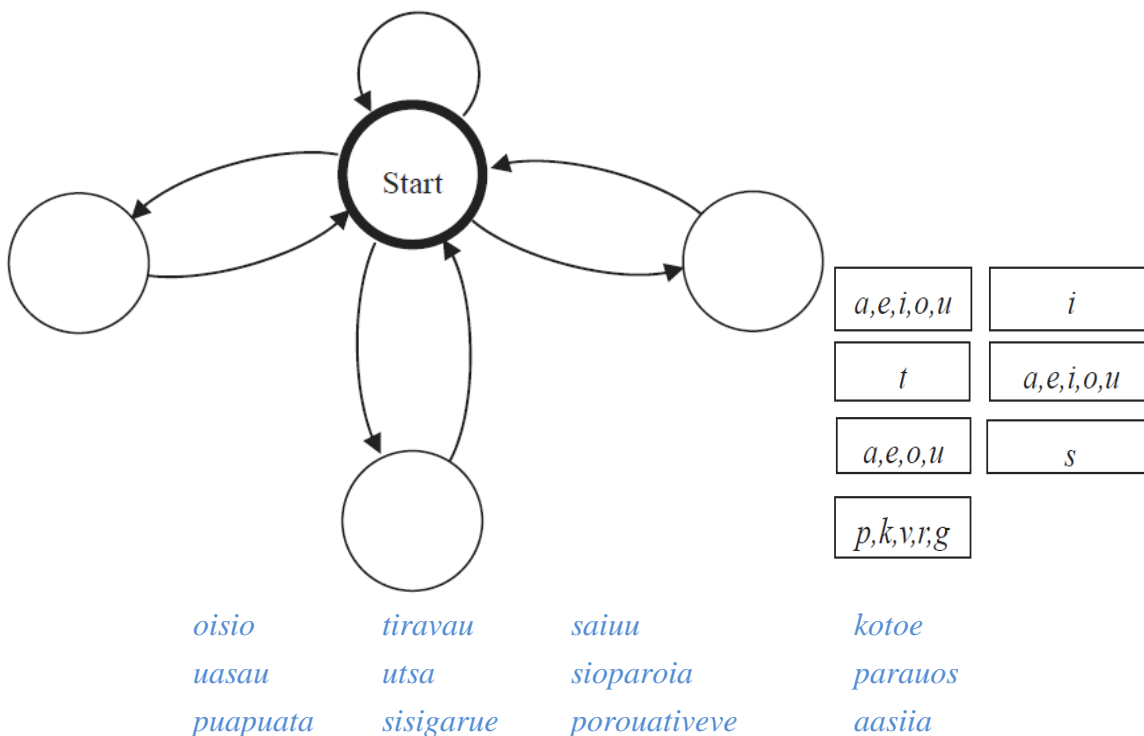
lehetséges rotokasz szavak	nem lehetséges rotokasz szavak
<i>tauo</i>	<i>grio</i>
<i>kareveiepa</i>	<i>ouag</i>
<i>puraveva</i>	<i>ovgi</i>
<i>ovokirovuia</i>	<i>vonoka</i>
<i>avaopa</i>	<i>gataap</i>
<i>ouragaveva</i>	<i>oappa</i>

Feladatok:

1. Felhasználva a fenti automatát, jelöld meg a szó elé tett pipával, hogy az alábbi szavak közül melyik lehetséges rotokasz szó. (10 pont)

___ <i>iu</i>	___ <i>uente</i>	___ <i>voav</i>
___ <i>idau</i>	___ <i>urioo</i>	___ <i>uaia</i>
___ <i>oire</i>	___ <i>raorao</i>	___ <i>oratreopaveiepa</i>

2. Valójában a rendszer, amit a bougainville-i emberek használnak a rotokasz nyelv leírására, egy kicsit bonyolultabb, mint amit fentebb bemutattunk. A fenti 11 betű mellett az igazi rotokasz ábécében van egy tizenkettedik betű is, az *s*. Ez egy, a magyar *sz* és *c* közötti hangot jelöl, ami a rotokasz nyelvben csak nagyon speciális helyzetekben jelenik meg. Alább van a váza egy olyan VÁA-nak, amely a rotokasz szavak teljesebb körére áll. Azonban az ösvényeket jelző címkéket leszedték az automata mellől, és baloldalt sorakoztattuk fel. Helyezzétek el a címkéket ezen az automatán úgy, hogy az alábbi szavaknak pont a feléről derüljön ki, hogy az automata szerint lehetséges rotokasz szó. A 6 lehetséges rotokasz szót jelöljétek aláhúzással. (20 pont)

3. Miért kell a *t*-nek és az *s*-nek saját ösvény? Mitől sajátosak ezek a rotokasz szavak betűi között? (5 pont)

II. feladat: Mi és mások (25 pont)

Az angol, ha csúnyán beszél vagy szitkozódik, utána úgy kér elnézést, hogy „Excuse my French”, vagyis ’elnézést a francia nyelvért, amit használtam’. A finnek, ha valamit akaratlanul elrontanak, arra azt mondják: „na, ezt elruszkiztam” (vö. finn *ryssiä*), ha meg valaki annyira részeg, hogy nem tud magáról, vagy ájultan másnapos, arról is úgy beszélnek, mint aki „a ruszki templomban van” (vö. finn *olla ryssänkirkossa*). Vagyis ami nem helyes, rossz szokás, modortalan viselkedés stb., amit elítélünk, azt olykor külsőként, idegenként jelöljük, gyakran nyelvileg más népcsoporthoz kapcsoljuk, mintha az azokra lenne jellemző, nem a beszélő közösségére.

Ami viszont még ennél is izgalmasabb, hogy a szókölcsönzésben is megfigyelhető egy olyan jelenség, hogy más nyelvekből negatív jelentésű szavakat kölcsönzünk, vagy bizonyos szavak pejoratívvá válnak a kölcsönzés során. Erre láthattok itt néhány olyan példát, amely spanyol átvétel az angolban:

sp. *hasta luego* ’viszlát’ > ang. *hasta luego* ’a viszont-nem-látásra’

sp. *amigo* ’barát’ > ang. *amigo* ’ua. (pejoratív)’

sp. *adios* ’Isten veled’ > ang. *adios* ’ua. (pejoratív)’

sp. *nada* ’semmi’ > ang. *nada* ’ua. (pejoratív)’

sp. *pesos* ’spanyol pénznem’ > ang. *for pesos* ’aprópénzért’

(Hill, Jane H. 1995. *A Site For The Indexical Reproduction Of Racism In American English*. <http://language-culture.binghamton.edu/symposia/2/part1/> [2016. április 10.]

Feladat:

Olvassátok el az alábbi részletet Szilágyi N. Sándor tanulmányából, amelyben a fent illusztrált jelenségnek az okát tárgyalja. Gyűjtsetek 5 olyan példát, amelyek a tanulmányban leírtakat igazolják: a románból vettük át, és negatív jelentésű, vagy pejoratívvá vált a romániai magyarok nyelvváltozatában!¹ Nézzétek meg ezeknek a DEX-beli leírását (<http://www.dex.ro/>), majd írjatok szócikket arról, hogy a magyarban ezeket hogyan, milyen jelentésben, kontextusban stb. használjuk!

Itt láthattok egy példát a szócikkre a *Termini Kutatóhálózat* gyűjteményéből (ami egyben mintája is annak, hogy milyen szerkezetű szócikket várunk):

¹ Példáitok között lehetnek olyanok, amelyek szűkebb körben használatosak, pl. valamely nyelvjárásban vagy csoportnyelvben.

málé (mn)

(Lél) **Er** (nép) (köz) (biz) (iron+pejor) gyáva, együgyű ♠ **Er** *Ejnye, úgy látszik, te mégsem vagy olyan méla málé bamba, mint amilyennek én elképzeltelek magamba.* (www.hamlet.ro)
[~rom. *mălai-mare* 'om mâncăcios sau om bleg, lipsit de vlagă, prostănac' ← *mălai* 'puliszka(liszt)' + *mare* 'nagy']

Ezen a linken megtaláljátok a szócikkben használt rövidítések és jelölések magyarázatát:

<http://ht.nytud.hu/htonline/present.php?action=szocikkfej#>

„A közismert *etnocentrizmus* helyett azért használom itt az *etnocentricitás* (vagy *etnocentrikusság*) szót, mert megítélésem szerint célszerű e kettő között különbséget tenni. *Etnocentricitás*on valamely (alkalmasint minden) etnikai közösségnek azt a természetes, spontán, tudattalan és véleményem szerint elkerülhetetlenül kialakuló beállítódását értem, amelynek alapján az illető közösség tagjai saját nyelvüket, szokásaikat, hagyományait, kultúrájukat természetesebbnek, helyénvalóbbnak, magyarán különbnek érzik másokénál. Az etnocentrikusság tulajdonképpen nem más, mint az illető közösség önmagáról alkotott pozitív énképe. Ritkán fogalmazódik meg tételiesen, inkább csak következményeiből lehet felismerni. Ezzel szemben az *etnocentrizmus*on olyan ideológiát értek, amely – visszaélve az illető etnikai közösség (vagy nemzet) tagjainak etnocentrikus beállítódásával és ennek következtében az ilyen ideológiákra való fogékonyságával – az etnocentrikusság szerkezetének explicitté tételével kíván tömeget toborozni egy olyan (legtöbbször politikai) érvrendszer mögé, amely alapja lehet a más etnikumokkal szembeni diszkriminációnak, illetve a saját etnikum hegemoniája fenntartásának.²

Az etnocentrikusság szerkezete értékdimenziók mentén alakul ki. Központi oppozíciója a **MI** – **MÁSOK** (= **NEM MI**) szembenállás. A MI pólushoz kapcsolódnak a pozitív értékek, a MÁSOK-hoz a negatívak, körülbelül így:

MI	MÁSOK (= NEM MI)
beszélő	<i>nem</i> beszélő
ember	<i>nem</i> ember (vagy legalábbis <i>nem</i> igazi)
természetes	<i>nem</i> természetes
okos	buta (= <i>nem</i> okos)
ügyes	ügyetlen (= <i>nem</i> ügyes)
ép	csonka (= <i>nem</i> ép)

² Úgy gondolom, ez a különbségtétel gyakorlati szempontból is fontos, hiszen kétes hasznú dologra, ha nem éppen lehetetlenségre vállalkozna az, aki például a toleranciára nevelést úgy képzelné, hogy majd leszoktatja saját közösségét az etnocentrikusságról. Az ilyen ügyekben forgolódo jobban teszi, ha arra törekszik, hogy az etnocentricitás természetes érzésének szigorú megőrzése helyett inkább azt tudatosítsa, hogy igenis ilyenek vagyunk, s ez önmagában nem erény ugyan, de nem is szégyen: sem nem rossz, sem nem jó, hanem egyszerűen adottság. És nemcsak mi vagyunk ilyenek, hanem mások is, és az is éppen olyan természetes dolog. Ha tehát más népeknél észrevesszük az etnocentrikusság jeleit, gondoljuk meg, hogy az ő etnocentrikusságuk semmivel sem indokolatlanabb, mint a magunké, s hogy ők végső soron éppen úgy viselkednek, ahogy mi magunk is szoktunk, s ez így van rendjén. Ami viszont az etnocentrizmust mint ideológiát illeti, az veszedelmes dolog, akárkié legyen is.

egészséges	beteg (= <i>nem</i> egészséges)
erős	gyenge (= <i>nem</i> erős)
tiszta	piszkos (= <i>nem</i> tiszta)
jó	rossz (= <i>nem</i> jó)
stb.	

A sort folytathatnók, de most inkább arra szeretném felhívni a figyelmet, hogy a különböző népek etnocentricitása (pozitív énképe) alighanem tipologizálható lenne olyan alapon, hogy melyek a központi értékdimenziók, amelyek az illető etnocentricitást meghatározzák.

(...)

A fenti oppozíciósorhoz némi kommentárra van szükség. Először is: a **beszélő – nem beszélő** oppozíció nem azt jelenti, hogy mások egyáltalán nem tudnak beszélni. Tudnak, de valami furcsa, természetellenes, nem véletlenül mondom: *barbár* nyelven galagolyolnak. A beszélő számára ugyanis az egyetlen természetes, **emberi** nyelv a saját anyanyelve. Ezért nem is igazi ember az, aki nem azt beszél, csak amolyan – alkalmasint félresikerült – emberféle. Erre sok nyelvben beszédes bizonyító anyagot lehet találni.³ Nagyon szorosan kapcsolódik ehhez az **okosság** fogalma: az okosság első jele ugyanis az értelmes beszéd. Az okos emberrel való szembeállításként az állatokat oktalannak mondjuk, hiszen nem tudnak beszélni. (Jellemző azonban, hogy ezt csak olyan emlősállatokra mondjuk, amelyek ránézésre hasonlítanak annyira az emberhez, hogy a beszéd képességét esetleg el lehetne tőlük várni. Egy csiga vagy egy giliszta például nem oktalan állat.)

Másik észrevétel a fenti oppozíciókhoz, hogy a MÁSOK mellett az is ott van, hogy NEM MI. Ezzel arra kívántam figyelmeztetni, hogy míg a MI pontosan körülhatárolt, jól meghatározott, a MÁSOK nem konkrétan valamelyik népre vonatkozik, vagyis nincs pontosan meghatározva: egyetlen igazi jellemzője, hogy NEM MI. Ezért úgyszólván minden(ki) belefér.

A *nem* szónak azonban egyéb szerepe is van. A nyelvi univerzálék között tartják számon, hogy a pozitív–negatív értékpólusú ellentétpárokban a pozitív elem jelöletlen (közvetlen megnevezés), míg a negatív jelölt (sokszor a pozitív jelentésű szó tagadó, illetve fosztóképzős alakja: pl. *boldog – boldogtalan*, nem pedig *szomorú – szomorútlan*). Az etnocentricitás szerkezetében is a MI jelöletlen (vagyis természetes viszonyítási alap), a MÁSOK pedig jelölt. Ezt hangsúlyozza a fenti oppozíciósorokban a *nem* szó.

(...)

Eddig is tudtuk, hogy a szókölcönzés során gyakran kerülnek át egyik nyelvből a másikba pejoratív jelentésű szavak, sőt az átadó nyelvben nem pejoratív jelentésűek is ilyenekké válhatnak az ún. pejorációs eltolódás során. Ha azonban az itt tárgyalt szóanyagot közelebbről megvizsgáljuk, a kölcönzés indítékaira vonatkozóan is érdekes következtetésekre juthatunk.

Először is feltűnő, hogy ezeknek mekkora része vonatkozik emberi tulajdonságokra.

(...)

³ Gondoljunk itt mindenképp a különböző nyelvek 'ember' jelentésű belső népneveire (az ázsiai eszkimók belső neve, az *inuit* egyenesen azt jelenti: 'igazi ember').

Ezek a szavak mind olyan tulajdonságokat fejeznek ki, amelyenek az etnocentrikus szemlélet szerint nem lehetnek jellemzőek a MI-csoportra. Ha mégis előfordulnak, a beszélő találóbbnak érzi olyan szóval megjelölni őket, amelyek nem a MI-csoport nyelvéből valók, hiszen a NEM MI-csoportra jellemző tulajdonsághoz jobban hozzáillik egy olyan szó, amely szintén a NEM MI-csoportra jellemző. Ezzel egyrészt eltávolítja az illető tulajdonságot a MI-csoporttól, másrészt pedig megőrzi – az annak ellentmondó tények ellenére is – az etnocentrikusság logikájának épségét. Véleményem szerint tehát az ilyenfajta szókölcsonzésnek kettős funkciója van: egyrészt beletartozik abba az elhárító mechanizmusba, amellyel az illető közösség saját pozitív énképét védi, másrészt pedig egyfajta kísérlet a kognitív diszsonancia feloldására.

Emlékeztetnék itt arra, hogy az etnocentrikusság logikájában csak a MI-csoport van pontosan meghatározva, a MÁSOK-csoport egyszerűen NEM MI. Ha tehát például a szellemiekben való szükölködés jelölésére az erdélyi magyarság szívesen használ román szavakat, ennek nem az a jelentése, hogy konkrétan a románok volnának ügyefogyottak, hanem hogy a magyarok nem szívesen tekintenek magukat annak. Hogy éppen a románból kölcsönöznek szavakat, az csak azért van, mert nekik a román nyelv van a kezük ügyében. Az elhárító szókölcsonzés eredményeképpen átvett szóanyag tehát nem az átadó, hanem az átvevő közösséget jellemzi elsősorban: azt lehet megtudni belőle, hogy az átvevő közösség milyen tulajdonságokat szeretne magától a leginkább elhárítani.

(...)

Szorosan ide tartozik a motiváltság kérdése. A szóban forgó anyag egy része hangulatfestő jellegű, vagy legalábbis az átvevők számára ilyen hatású. A motiváltság problémája azonban másképp tevődik fel a nyelvész, és megint másképp a beszélő számára. A nyelvész világos határt von a motivált és nem motivált jelek közé (vagy legalábbis erre törekszik), a beszélő nem. Számára úgyszólván minden jel motivált, olyan értelemben, hogy a dolgoknak van egy igazi nevük, mégpedig rendszerint az, amely az ő anyanyelvében használatos, és vannak amolyan nem igaziak, mondhatni névpótlékfélék, amelyenek a más nyelvek szavai. Az elhárító szókölcsonzés is csak akkor érthető meg igazán, ha ezt figyelembe vesszük. Szemben ugyanis a pozitív jelentésekkel, amelyekre a beszélő a saját anyanyelvében használatos szavakat érzi a legtalálóbbnak, a negatív jelentésekkel olyanformán van, hogy ezek nem a MI-csoportra jellemzőek, tehát az anyanyelv szavai nem is igen illenek rájuk. Hiszen ha ezek a tulajdonságok inkább másokra jellemzőek, akkor nyilván a megnevezésükhöz is ők értenek jobban, az ő szavaik igazibb nevei ezeknek a tulajdonságoknak. Ezért kifejezőbb a beszédünk, ha azokat a szavakat használjuk. Részben ezen alapszik az idegenségből eredő expresszivitás.”

(Szilágyi N. Sándor: Szociálpszichológiai tényezők a szókölcsonzésben. In: Benő Attila – Fazakas Emese – Szilágyi N. Sándor (szerk.): *Nyelvek és nyelvváltozatok*. Anyanyelvápolók Erdélyi Szövetsége, Kolozsvár, 2007. 349–361.)

III. feladat: Egy közeli rokon (25 pont)

Alább latin ábécére átültetve olvashattok néhány manysi⁴ mondatot, és azok magyar megfelelőit. A feladat megoldáshoz nincs szükség a manysi nyelv ismeretére, szótárra, fordítóprogramra stb. sem. A feladat megoldható pusztán a megadott adatok elemzése által.

A megoldás egyszerűnek tűnik, de nem könnyű. A legtöbb azon múlik, hogy rájössztek-e, hogyan jelöli ez a nyelv azt, amikor valamiből nem egy van. Figyeljete arra is (a c. pont kapcsán főként), hogy *man* és *men* szó is van az adatokban, és a kettő nem ugyanarra használatos!

1. *Am os am jurtum Ivan men asagamen eruptijagamen.* – Én és a barátom, Iván szeretjük a mi apáinkat (=mindketten a sajátunkat).

2. *Man nang samyn pusbaltiluv.* – Mi meggyógyítjuk a te szemedet.

3. *Nang jurtyn eruptilyn.* – Te szereted a barátodat.

4. *Am samagum pantijagum.* – Én becsukom a szemeimet.

5. *Am man luvuv os nang ampanyn pusbaltijanum.* – Én meggyógyítom a mi lovunkat és a te kutyáidat.

Feladatok:

a) Fordítsátok le magyarra:

Man jurtanuv eruptijanuv. (10 pont)

b) Fordítsátok le manysira:

Te meggyógyítod az én apámat és az én barátomat. (10 pont)

c) A fenti adatok alapján javasoljatok egy fordítást a manysi *man* szóra egy manysi–magyar szótár számára! Nem kell teljes szócikket írnotok, elég megadni a fordítást. Arra viszont figyeljete, hogy olyan fordítást/körülírást adjatok, ami alapján egy magyar anyanyelvű beszélő megérti, hogy milyen körülmények között lehet ezt a szót használni a manysiban! (5 pont)

⁴ A manysi uráli nyelv, a magyar egyik legközelebbi rokona. A manysik lakóhelye az Ob és az Urál hegység között terül el a Szoszva és a Szigva völgyében. A 2010-es népszámláláskor 12 269-en vallották magukat manysinak, közülük azonban csak 938-an állították, hogy tudnak manysiul, azaz a népesség 7,6 százaléka.

IV. feladat: Mi lesz, ha meglódul? (15 pont)

Alább a *Portfolio. A gazdasági hírforrás* 2015. december 2-án megjelent cikkét olvashatjátok (**A**-val jelölve). Egy kísérlet során ezt a szöveget a **B**-ben megadott változatba írtuk át, majd egyetemista diákok két csoportjának adtuk oda az eredeti, illetve az átírt szöveget. A csoportok tagjai nem tudták, hogy a másik csoport tagjai milyen szöveget kaptak. A feladata mindkét csoportnak az volt, hogy 1-től 5-ig terjedő skálán határozzák meg, hogy milyen eséllyel fog a forint árfolyama **növekedni** az elkövetkező napokban (1-essel jelölve a legkisebb esélyt, 5-sel a legnagyobbat). Minden diáknak egyénileg kellett meghatározni ezt a számot a szöveg elolvasása után.

Az **A** szöveget olvasók összeredménye 35%-kal lett nagyobb, mint a **B** szöveget kapott csoporté.

(Megjegyzés: a kísérletet hasonló szövegekkel és más személyekkel az Amerikai Egyesült Államokban többször elvégezték: hasonló eredménnyel.)

Feladat:

Keressétek és vizsgáljátok meg az **A** és **B** szöveg közötti eltéréseket! Mit gondoltok, mi lehet a magyarázata a két csoport eredményei közötti különbségnek? Válaszotokat 10–15 sorban fogalmazzatok meg, és ezt küldjétek el megoldásként!

A.

Meglódukt a forint, csúcsra ért a dollár

2015. december 2. 18:56

Teljesen ledolgozta a forint szerdán a kedden elszenvedett esését az euróval szemben, hiszen a jegyzések szerda estére 311 közelébe süllyedtek. A forint mellett a dél-afrikai rand teljesített még ma különösen jól. Fontos lehetett a forint mai mozgásában az, hogy a délelőtt érkezett eurózóna inflációs adat még ráerősített azokra a befektetői várakozásokra, hogy határozott további lazító lépéseket jelent be csütörtökön az Európai Központi Bank. Ugyanígy segíthetett a forintnak szerda este az amerikai jegybankelnök beszéde, amely még mindig nyitva hagyta a lehetőségét annak, hogy a Fed esetleg csak jövőre kezdi el a kamatemelési ciklusát. A dollár néhány pillanat erejéig új, közel 8 havi csúcsra ugrott, majd elkezdett gyengülni az euró ellenében.

Folytatódott szerda este a forint menetelése, így az euróval szemben 311,3-ig ereszkedtek a jegyzések. Ezzel tehát teljesen ledolgozta a forint ma azt az esését, amit még tegnap szenvedett el.

A forint esti meglódulásában szerepet játszhatott az, hogy Janet Yellen Fed-elnök egy most nyilvánosságra hozott beszédében lényegében még mindig nyitva hagyta a lehetőségét annak, hogy a Fed csak jövőre kezdi el emelni a kamatot. Yellen szavaira kezdetben kissé erősödött a dollár, így az euróval szemben 1,0550-nél új, közel 8 hónapos csúcsra ért, de fél óra elteltével már korrekció látszott a dollárnál, hiszen a jegyzések csaknem 1,06-ig emelkedtek vissza. Bár a piac mintegy 75%-os eséllyel árazza a decemberben bekövetkező első Fed kamatemelést, Yellen szavai okozhatnak némi bizonytalanságot (azt mondta, hogy a december 18-i ülésig megjelenő makroadatok még befolyásolhatják, hogy tényleg emelnek-e, vagy későbbre halasztják a lépést). Az a kilátás, hogy a Fed első emelése esetleg átcúsúzik 2016-ra, jó hatással lenne a feltörekvő piacokra és így ez is segíthetett most este kicsit a forintnak. Közben viszont a dollárt megviselné ez a fejlemény, hiszen jókora erősödési hullámon van túl, nagyrészt a közelgő Fed-emelés beárazása miatt. Közben az is lényeges, hogy az EKB valóban megfelel-e holtapi intézkedéseivel a felfokozott piaci várakozásoknak (betéti ráta további legalább 10 bázispontos vágása, 60-ról legalább 70 milliárd euróra emelt havi eszközvásárlási keret és legalább fél-egy évvel kitölt időkeret a vásárlásokra).

B.

Emelkedik a forint, csúcsra ért a dollár

2015. december 2. 18:56

Szerdán visszatért az esés előtti szintre a forint miután kedden lényegesen gyengült. A jegyzések szerda estére 311 közelébe értek vissza. A forint mellett a dél-afrikai rand is számottevően emelkedett. Fontos lehetett a forint mai mozgásában az, hogy a délelőtt érkezett eurózóna inflációs adat még ráerősített azokra a befektetői várakozásokra, hogy határozott további lazító lépéseket jelent be csütörtökön az Európai Központi Bank. Ugyanígy segíthetett a forintnak szerda este az amerikai jegybankelnök beszéde, amely még mindig nyitva hagyta a lehetőségét annak, hogy a Fed esetleg csak jövőre kezdi el a kamatemelési ciklusát. A dollár néhány pillanat erejéig új, közel 8 havi csúcsra ugrott, majd elkezdett gyengülni az euró ellenében.

Folytatódott szerda este a forint emelkedése, így az euróval szemben 311,3-ig ereszkedtek a jegyzések. Ezzel tehát teljesen behozta a forint ma azt az esését, ami még tegnap következett be.

A forint esti megemelkedésében szerepet játszhatott az, hogy Janet Yellen Fed-elnök egy most nyilvánosságra hozott beszédében lényegében még mindig nyitva hagyta a lehetőségét annak, hogy a Fed csak jövőre kezdi el emelni a kamatot. Yellen szavaira kezdetben kissé erősödött a dollár, így az euróval szemben 1,0550-nél új, közel 8 hónapos csúcsra ért, de fél óra elteltével már korrekció látszott a dollárnál, hiszen a jegyzések csaknem 1,06-ig emelkedtek vissza. Bár a piac mintegy 75%-os eséllyel árazza a decemberben bekövetkező első Fed kamatemelést, Yellen szavai okozhatnak némi bizonytalanságot (azt mondta, hogy a december 18-i ülésig megjelenő makroadatok még befolyásolhatják, hogy tényleg emelnek-e, vagy későbbre halasztják a lépést). Az a kilátás, hogy a Fed első emelése esetleg átcúsúszik 2016-ra, jó hatással lenne a feltörekvő piacokra és így ez is befolyásolhatta kicsit a forint mozgását. Közben viszont a dollárt megviselné ez a fejlemény, hiszen jókora erősödési változásokon van túl, nagyrészt a közelgő Fed-emelés beárazása

miatt. Közben az is lényeges, hogy az EKB valóban megfelel-e holnapi intézkedéseivel a felfokozott piaci várakozásoknak (betéti ráta további legalább 10 bázispontos vágása, 60-ról legalább 70 milliárd euróra emelt havi eszközvásárlási keret és legalább fél-egy évvel kitölt időkeret a vásárlásokra).

